Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 21 август 1970 йил, жума ◆ № 194 (14.660). ◆ Баҳоси 2 тийин.

«КОСМОС-357» ПАРВОЗДА

1970 йил 19 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-357» учирилди. Йўлдошга космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари орбита элементларини аниқ ҳисоблайдиган радиосистема, приборлар ва илмий аппаратлар иши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турадиган радиотелеметрия системаси бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишламоқда. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган информацияни ишлаб чиқмоқда. (ТАСС).

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети 1970 йил июль ойида сабзавот ва картошка тайёрлаш планини бажариш юзасидан областлар, районлар, колхоз ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Андижон областига (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Раҳимов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Қаюмов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Қўчқоров**, область совхозлар трестининг директори ўртоқ **Авагумов**). Бу область сабзавот тайёрлаш планини 42,7 процент, шу жумладан карам тайёрлаш планини 77,9 процент, бодринг тайёрлаш планини 30,9 процент, помидор тайёрлаш планини 52,6 процент, лавлаги тайёрлаш планини 26,5 процент, бошқа хилдаги сабзавотлар тайёрлаш планини 37,8 процент ва картошка тайёрлаш планини 106,6 процент бажарган. Байроқ Сурхондарё областидан олиб берилади.

Фарғона областининг **Риштон районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Охунов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Тўйчиев**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Абдуллаев**). Бу район сабзавот тайёрлаш планини 85,2 процент, шу жумладан бодринг тайёрлаш планини 110,2 процент, помидор тайёрлаш планини 111,6 процент бажарган, картошка сотиш планининг 23,9 процент бажарилишини таъминлаган. Байроқ Андижон областининг Москва районидан олиб берилади.

Самарқанд область, **Самарқанд районидаги «Москва» колхозига** (колхоз раиси ўртоқ **Асадов**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Худойқулова**, бош агроном ўртоқ **Тоғаев**). Колхоз сабзавот тайёрлаш планини 46,7 процент, шу жумладан карам тайёрлаш планини 87,7 процент, бодринг тайёрлаш планини 60,6 процент, лавлаги тайёрлаш планини 120 процент, помидор тайёрлаш планини 37,2 процент ва бошқа хилдаги сабзавотлар тайёрлаш планини 50,8 процент бажарган, картошка тайёрлаш планининг 50 процент бажарилишини таъминлаган. Байроқ Тошкент область, Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоздан олиб берилади.

Тошкент область, **Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозига** (директори ўртоқ **Умурзоқов**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Нишонов**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Пардаев**, совхознинг бош агрономи ўртоқ **Топров**). Совхоз давлатга сабзавот топшириш планини 44 процент, шу жумладан карам топшириш планини 47,9 процент, пиёз топшириш планини 38,8 процент, бодринг топшириш планини 40,8 процент, помидор топшириш планини 57,8 процент, лавлаги топшириш планини 22 процент бажарган, картошка тайёрлаш планининг 20,5 процент бажарилишини таъминлаган. Байроқ Тошкент область Калинин районидаги «Келес» совхозидан олиб берилади.

Илғор сабзавотчиларни мукофотлаш учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига Андижон область ижроия комитетига бир минг сўм, Фарғона областининг Риштон район ижроия комитетига беш юз сўм ва Самарқанд область, Самарқанд районидаги «Москва» колхозига икки юз эллик сўм ажратиш таклиф этилди. Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги шу мақсад учун Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозига икки юз эллик сўм ажратади.

«Ўзбекбирлашув»га Андижон область ижроия комитетига битта енгил автомашина, Фарғона область Риштон район ижроия комитетига, Самарқанд область Самарқанд районидаги «Москва» колхозига ва Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозига илғор сабзавотчиларга сотиш учун коляскали иккитадан мотоцикл ажратиш топширилди.

КПСС XXIV съезди шарафига

МУСОБАҚАНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК!

БУКА районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Башар Жабборов бошлиқ звеноси коллективи барча майдондаги ғўзани серҳосил қилиб ўстирди. Ҳозир звенонинг ҳар туп ғўзасида 8-9 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин. Суратда: звено бошлиғи Б. Жабборов.

А. Тўраев фотоси.

ИШЧИ ВА ДЕҲҚОН БИР-БИРИГА СЎЗ БЕРМОҚДА

ҚУДРАТЛИ КУЧ

Наманган областининг Задарё районидаги «Гигант» колхози колхозчилари ва Гулбоғ пахта заводи коллективининг ўзаро социалистик мажбуриятлари

НАМАНГАН ОБЛАСТИНИНГ ЗАДАРЁ РАЙОНИДАГИ «ГИГАНТ» КОЛХОЗИ КОЛХОЗЧИЛАРИ ВА ГУЛБОҒ ПАХТА ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРИГА АМАЛИЙ ИШ БИЛАН ЖАВОБ БЕРИБ, ЯНГИАРИҚ ВА ПАХТАКОР РАЙОНЛАРИ ДЕҲҚОНЛАРИ, НАВОИЙ ХИМИЯ КОМБИНАТИ, «ЮЛДУЗ» ТИКУВЧИЛИК ФИРМАСИ, ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАДИЛАР. КОЛХОЗ ВА ЗАВОД МЕҲНАТКАШЛАРИ СЪЕЗД ОЛДИ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИГА ҚЎШИЛДИЛАР ВА ЗИММАЛАРИГА МАЖБУРИЯТ ОЛДИЛАР:

«ГИГАНТ» КОЛХОЗИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Колхоз меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга камида 8 минг тонна пахта, жумладан, 6 минг 200 тонна биринчи сорт пахта, ёки контракция шартномасида кўзда тутилганидан бир минг саккиз юз йигирма тонна кўп пахта етказиб беришга ва машина терими планини анча ошириб бажаришга қарор қилдилар.

Социалистик мажбуриятларда комплекс агротехника тадбирлари кўзда тутилган бўлиб, уларни амалга ошириш белгиланган топшириқларни адо этишни таъминлайди.

Пахта майдонларини дефолиация қилиш энг яхши агротехника муддатларида ўтказилади, колхозчилар йиғим-терим бошланиши олдидан барча майдонларни бегона ўтлардан тозалайдилар. Колхоз пахтани тўхтовсиз ташишни таъминлаш ва уни ташишда ифлосланишига йўл қўймаслик учун барча пахта йиғим-терими техникасини 1 сентябрга ҳозирлайди.

Биринчи пахта терими тупларда кўсакларнинг камида 50-60 проценти очилган вақтда ўтказилади. Йиғим-теримнинг механизациялаштирилган поток технологияси жорий этилади ва пахтани тайёрлов пунктларига тўғри даладан етказиб бериш таъминланади.

Қўл теримида асосий эътибор хом пахтани теришга йўл қўймаслик, пахтанинг шох-шабба, кўсак чаноқлари, тупроқ билан ифлосланишига йўл қўймасликка қаратилади. Колхоз давлат стандартларига қаттиқ риоя қилган ҳолда ҳосилни йиғиштириб олиш ва топширишда пахтанинг юқори сифатли бўлишини, шунингдек, вилтдан зарарланган ва зарарланмаган майдонларда пахтани алоҳида теришни, далаларда, хирмонларда ва ташишда ҳосилнинг нес-нобуд бўлишига бутунлай чек қўйишни таъминлайди.

Ҳосилни ташиш ва топшириш ишлаб чиқилган графикка риоя қилинган ҳолда бир меъёрда амалга оширилади. Колхозчилар йиғим-теримгача хирмонларни, қуритиш майдонларини тайёрлайдилар, йўл ва йўлкаларни ремонт қиладилар, тоштарози хўжалигини тайёрлайдилар. Ўтга қарши кураш тадбирларининг бажарилишини таъминлайдилар. Барча теримчиларга ҳосилни тез, нес-нобуд қилмасдан юқори сифатли қилиб териш ҳақида йўл-йўриқ кўрсатилади.

ГУЛБОҒ ПАХТА ЗАВОДИНИНГ МАЖБУРИЯТЛАРИ

Завод коллективи тайёрланган барча пахтанинг тўхтовсиз ва ўз вақтида қабул қилинишини, сақланишини, қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлашда белгилангандан ортиқча нобуд бўлишига бутунлай чек қўйишни таъминлаш мажбуриятини олади.

Янги ҳосил пахтасидан давлат стандарти қоидаларига риоя қилиб камида 70 процент тола ишлаб чиқарилади. «Гигант» колхози териб топширган пахтадан эса 80 процент тола ишлаб чиқаришга қарор қилинди.

Завод КПСС XXIV съезди шарафига пландан ташқари 100 тонна тола ва 6 тонна момиқ, шу жумладан тежалган хом ашёдан 60 тонна тола, 5 тонна момиқ ва 80 тонна чигит ишлаб чиқаради.

Завод колхозга ҳосил йиғим-терими бошлангунча теримчилар, бригада бошлиқлари, агрономлар, теримда иштирок этадиган барча кишиларга йўл-йўриқ беради; уларни тўқимачилик саноатининг маҳсулот сифатига бўлган талаби билан, давлат стандартлари ва хом ашёга ҳақ тўлаш шартлари билан таништиради.

Корхона коллективи барча механизация воситаларини ва технология ускуналарини муддатидан олдин ремонт қилиб бўлади ва машина билан терилган пахтани тўхтовсиз қабул қилади. Қуритиш ва тозалаш учун ҳар куни 250 тонна пахта, шу жумладан ҳар куни «Гигант» колхозидан 60 тонна қабул қилинади. Завод колхозни қоп ва этаклар билан керагича таъминлайди. 1971 йилнинг 15 февралигача пахтакорларга 1200 тонна юқори сифатли тозаланган уруғлик етказиб беради.

* * *

Колхозчилар, ишчилар, механизаторлар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва инженер-техник ходимлар социалистик мажбуриятни умумий йиғилишда муҳокама қилиб, уни бир овоздан қабул қилдилар. Улар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматини мамлакатимиз халқ хўжалигига юқори сифатли хом ашё етказиб берамиз деб ишонтирдилар.

ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШИЛЯПТИ

Шу кунларда Куйбишев номли колхоз далаларида бўлган киши колхозчиларнинг яратувчилик меҳнатини кўриб завқланади. Тракторчилар қатор ораларини сифатли юмшатяпти, сувчилар ғўзаларни асат сувига қондиряпти, колхозчилар бегона ўтларни йўқотяпти, химизаторлар қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши дори сепяпти. Ҳамманинг куч-ғайрати 1315 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32,2 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга қаратилган.

Хўжаликда 130 сувчи ғўзани кеча-кундуз қондириб суғоряпти. Яхшибой Исматуллаев, Саиджаҳон Азларов, Ҳайдарали Султонов каби миришкор деҳқонлар ғўзаларнинг ҳолатига қараб сувни қатор ораларида жилдиратиб оқизяпти. Натижада ўсимлик серҳосил бўлиб ўсяпти.

Механизаторлар ҳам омилкорлик билан иш тутмоқда. 29 трактор бир меъёрда ишлаб турибди.

С. ТОЖИБОЕВ,

Андижон райони.

ЮБИЛЕЙ ВИСТАВКАСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

ОЗОД ВЕНГРИЯНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ

Венгрия меҳнаткашлари ўзларининг жанговар авангарди — Венгрия Социалистик ишчи партияси раҳбарлигида сўнгги йилларда сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ажойиб муваффақиятларга эришдилар.

20 августда СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси территориясида очилган «Озод Венгриянинг 25 йиллиги» юбилей виставкаси қардош халқнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар халқлари билан қалин ҳамдўстликда эришган шонли меҳнат ғалабалари тўғрисида яққол ҳикоя қилади.

Ойна ва бетондан қурилган павильон устида (экспозиция шу ерга жойлашган) икки қардош мамлакат байроқлари ҳилпираб турибди. Совет партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг вакиллари виставканинг тантанали очилиш маросимида қатнашиш учун бу ерга йиғилишди.

Бу ерга йиғилган кишилар СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Е. Фокни, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раисининг ўринбосари А. Апрони, Венгрия ҳукумат делегацияси аъзоларини самимий кутиб олдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Е. Фок шу ерда ҳозир бўлганларга қарата нутқ сўзлади. Е. Фок Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати номидан меҳмонларни қизғин табриклади. Совет Армиясининг шонли жангчилари, деди Е. Фок, бундан 25 йил муқаддам ватанимиз территориясидан гитлерчи фашист қўшинларини ва уларнинг венгер гумашталарини ҳайдаб чиқардилар. Мамлакат озодлиги куни — 1945 йилнинг 4 апрели минг йиллик тарихга эга бўлган халқимизнинг энг улуғ миллий байрамидир. Озодлик куни мамлакатнинг ҳар томонлама ривожланиши учун янги истиқболлар очиб берди.

Виставка, деб таъкидлади Е. Фок, халқимизнинг йигирма беш йиллик фидокорона меҳнати туфайли саноатни, қишлоқ хўжалигини, маданиятни, маориф ва фанни ривожлантиришда эришилган буюк муваффақиятлар тўғрисида тасаввур ҳосил қилиш имконини беради. Венгрия халқ хўжалигининг жадал ривожланишида, деб таъкидлади нотиқ, Венгрия — Совет иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлиги катта роль ўйнамоқда. Эндиликда биз шуни айта оламизки, мамлакатимиз озод этилганидан буён Совет Иттифоқи бизнинг кучли, қудратли ва беғараз биродаримиздир, бизнинг иттифоқимиз ва ҳамкорлигимиз социализм қурилишидаги муваффақиятларимизнинг гаровидир.

Чорак аср мобайнидаги ривожланишимизнинг якунлари, деди Е. Фок, социалистик интернационализм принциплари турмушимизга сингиб кетганлигидан яққол далолат бериб турибди. Социалистик мамлакатлар ўртасидаги ўзаро муносабатлар янги типининг асосий принциплари кичик ва катта мамлакатлар халқлари ўртасидаги ҳамкорликнинг ленинча принциплари амалга оширилишининг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади.

Шундан сўнг КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин нутқ сўзлади. А. Н. Косигин партиямиз Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан венгер дўстларни — Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси ўртоқ Ене Фокни, Венгрия Халқ Республикаси ҳукумат делегациясининг аъзоларини, шунингдек, ажойиб виставкани яратишга ўзларининг меҳнатини, маҳоратини сарфлаган барча венгер ишчилари ва мутахассисларини сидқидилдан табриклади.

Венгрия меҳнаткашлари ўзлари эришган ютуқлар билан ҳақли суратда фахрланадилар, социализм уларнинг ҳаётий манфаатларига муносиб эканлигига қаттиқ ишонч ҳосил қилдилар, бинобарин, Венгрия халқини ўзи танлаб олган социалистик йўлдан ҳеч ким четга чиқара олмайди.

А. Н. Косигин қуйидагиларни таъкидлади: Венгрия Халқ Республикасининг виставкаси шу нарсадан ҳам далолат берадики, бошқа социалистик давлатлар меҳнаткашларининг муваффақиятлари сингари Венгрия меҳнаткашларининг муваффақиятлари ҳам барча қардош мамлакатларимизнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги ва мустаҳкам жипслиги туфайли юзага келди. Венгер халқининг миллий экономикани, маданиятни ривожлантиришда, турмуш даражасини юксалтиришда эришган ютуқлари айни вақтда бутун социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашга, унинг иқтисодий ва мудофаа қудратини оширишга, унинг жаҳондаги обрўйи ва нуфузини кўтаришга қўшилган муҳим ҳиссадир.

Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасидаги, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги муносабатлар, деб уқтириб ўтди А. Н. Косигин, ўтган чорак аср мобайнида чинакам қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларига айланди. Бу муносабатлар социалистик интернационализм принципларига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Венгрия Социалистик ишчи партиясининг социализм ва коммунизм қурилиши масалаларида, жаҳон коммунистик ҳаракати масаласида, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда қарашлар ва ҳаракатларнинг бирлигига асосланади.

Мамлакатларимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш, халқ фаровонлигини ошириш социалистик иқтисодий интеграция процессларининг ривожланиши билан тобора маҳкамроқ боғланиб боришига аминмиз. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXIII (махсус) сессиясининг ва XXIV сессиясининг қарорларини бажариш Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатларга иқтисодий тараққиётда ва уларнинг қардошларча ҳамкорлигини кенгайтиришда янги истиқболлар очиб беради.

А. Н. Косигин Венгрия Халқ Республикаси меҳнаткашларига, уларнинг марксчи-ленинчи илғор отряди — Венгрия Социалистик ишчи партиясига социализм қурилишини тугаллаш ишида янги-янги ғалабалар ва муваффақиятлар тилади.

Венгрия Халқ Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари янграйди. Ене Фок виставкани очиқ деб эълон қилади. Меҳмонлар виставка экспонатлари билан танишадилар.

(ТАСС).

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ПАРТИЯ ВА ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИНИНГ МОСКВАГА КЕЛИШИ

Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари ҳамда ҳукуматлари ўртасидаги келишувга мувофиқ Москвада ўтказиладиган учрашувда қатнашиш учун қуйидагилар Москвага келишди:

Болгария Халқ Республикасидан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Т. Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Б. Велчев, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси ташқи ишлар министри И. Башев;

Венгрия Халқ Республикасидан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси Е. Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Я. Петер;

Германия Демократик Республикасидан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси В. Ульбрихт, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси В. Штоф, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Э. Хонеккер, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари К. Хагер, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Миттаг, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Г. Аксен, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси ташқи ишлар министри О. Винцер;

Польша Халқ Республикасидан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Циранкевич, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари З. Клишко, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министри С. Ендриховский, Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ю. Виневич;

Руминия Социалистик Республикасидан Руминия Коммунистик партиясининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Н. Чаушеску, Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитети ижроия комитети ва доимий президиумининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикаси Министрлар Советининг Раиси И. Г. Маурер, Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитети ижроия комитети ва доимий президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари П. Никулеску — Мизил, Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикаси ташқи ишлар министри К. Мэнеску;

Чехословакия Социалистик Республикасидан Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Г. Гусак, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси ташқи ишлар министри Я. Марко.

Москвада олий меҳмонларни Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. Я. Пельше, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, Д. Ф. Устинов, К. Ф. Катушев ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. В. Русаков кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Совет Иттифоқидаги элчилар: Болгария Халқ Республикасининг элчиси С. Гюров, Венгрия Халқ Республикасининг элчиси Д. Рапаи, Германия Демократик Республикасининг элчиси Х. Биттнер, Руминия Социалистик Республикасининг элчиси Т. Маринеску, Польша Халқ Республикасининг муваққат ишлар вакили Б. Рихловский, Чехословакия Социалистик Республикасининг муваққат ишлар вакили Й. Кафка бор эди.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети колхоз тузуми ветеранларидан бири — Тошкент область, Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Туроб **Нормуҳамедов**нинг узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар.

МАРДЛИК—МАНГУЛИК

БИЗ ЛЕНИН ВАСИЯТЛАРИГА АМАЛ ҚИЛИБ, ВАТАН МУДОФААСИНИ БУНДАН БУЁН ҲАМ МУСТАҲКАМЛАЙВЕРАМИЗ, АРМИЯНИ ЭНГ МУКАММАЛ ҚУРОЛ-ЯРОҒ БИЛАН ТАЪМИНЛАЙВЕРАМИЗ, БИЗНИНГ АРМИЯМИЗ ТИНЧЛИК АРМИЯСИ, ҲАММА ХАЛҚЛАР ХАВФСИЗЛИГИНИНГ ИШОНЧЛИ ТАЯНЧИ БУЛИБ КЕЛДИ, ҲОЗИР ҲАМ ШУНДАЙ ВА БУНДАН БУЁН ҲАМ ШУНДАЙ БУЛИБ ҚОЛАДИ.

(Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН МАЖЛИСДАГИ ДОКЛАДИДАН).

Йиллар ва одамлар

ОНАЖОНИМ

Кечки пайт. Уйда китоб мутолаа қилиб ўтирардим. Етти ёшли ўғилчам Тоҳиржон кўчадан ҳовлиқиб кирди:

— Дада, дадажон! Бувим... Бувим Ефрасина Михайловна келдилар!

Ошга уннаётган рафиқам билан кўчага югурдик.

— Вой, мунча кутдирмасаларинг, — деди Ефрасина Михайловна бизни бир-бир бағрига босиб, — кута-кута кўзларим тўрт бўлди... Охири турдим-у, қайдасан Наманган деб йўлга тушдим...

— Раҳмат онажон, раҳмат!

Юзларимни унинг кўз ёшидан ҳўл бўлган юзига босдим. Қўлларим билан уни оппоқ сочларини силаб-сийпар эканман, беихтиёр кўз ўнгимда мудҳиш уруш йиллари гавдаланди:

...Госпиталдаман. Шифтдаги бир нуқтага тикилганимча хаёл суриб ётибман: Дўстларимни эслайман, Серёжка, Турғунбой, Олимжон, Гриша! Эҳ, улар қандай бахтли йигитлар! Улар фронтда немис-фашистларга қарши жанг қилиб, она-Ватанимизни ҳимоя қиляптилар! Мен-чи? Мен ҳали 20 баҳорни қўймай туриб иккала оёғимдан айрилиб, бу ерда ётибман! Эй, тақдир! Наҳотки бир умрга шундай бўлиб қолсам?! Ҳа, шундай майиб-у мажруҳ бўлиб қоламан! Ахир оёқ қайта ўсиб чиқмайди-ку! Йўқ, йўқ! Отамнинг кексалик чоғида унга ортиқча юк бўлишни истамайман! Бу кунимдан ўлганим минг бор яхши... Ҳа, ўлишим шарт...

— Қўй, хаёл сураверма! — деди ҳамшира Ефрасина кафтини пешанамга қўйиб, — қараб тур, ҳали ҳаммаси жойида бўлади: оёқ ясаб беришади... Ишлайсан, бола-чақали...

— Бас! Бас қилинг, сестра!

Ҳамширани кимдир нариги палатага чақирди. Яна хаёл дарёсига ғарқ бўлдим: «Энди кимга ҳам кераксан?! Дунёдан тоқ ўтиш... Эҳ, орзу-умидларим қани?! Ҳаммаси... Ҳаммаси тамом!

«Бошлаш керак» дедим ғижиниб — мана пайти ҳам келди! Минг азоб билан каравотдан ерга ағдарилиб тушдим. Кўзларим тиниб бошим айланарди. Бор кучимни йиғиб дераза томон эмаклаб кетдим. Дераза токчаси анча паст бўлишига қарамай, унга чирмашиб чиқиш осон бўлмади. Ишқилиб сестра келиб қолмаса бўлгани! Палатамизда мендан бўлак яна учта оғир ярадор инграб ётарди. Уларнинг мен билан иши йўқ, ўзи билан ўзи овора... Мана, дераза илгагига бармоқларим етди! Бир қанотини очиб ерга қарадим. Учинчи қават эди. Нарироқда ястаниб оқаётган Иртиш дарёсининг тўлқинларига ғамгин боқдим. «Хайр тўлқинлар! Хайр дўстларим, хайр отажон! Хайр...».

Кимдир менга ташланди. Даст кўтариб олди-ю, ўрнимга ётқизиб қўйди... Ким — бу? Ҳа, ҳамма ерда ҳозир-у нозир Ефрасина Михайловна!

У, ёнимда ўтириб олиб мен билан бирга йиғларди... Қўллари билан бошимни силарди. Унинг кафти онажонимнинг азиз қўлларини эслатди менга... (Мен онадан 7-8 ёшимда етим қолганман). Ўзимни йўқотиб қўйдим... Овозим борича бақириб юбордим-у Ефрасина Михайловнани қучоқлаб олдим: Она! Онажон!!!

Шу воқеадан кейин унга ўрганиб қолдим... У, мени дори-дармон билангина эмас ўз меҳри, қалби билан даволарди... Ўша оғир дамларда у менга далда берди... Мени ўлим чангалидан ҳаётга олиб келди...

Ҳа, Ефрасина Михайловнанинг қалбига ҳам уруш битмас-туганмас жароҳат солган: унинг битта-ю битта ўғли Виталий фронтда ҳалок бўлган! Эри капитан Трушков эса Сталинград остоналарида қурбон бўлган!

* * *

Кунлар кетидан кунлар ўтиб, иккала оёғимдаги жароҳатлар битди. Мени уйимизгача Ефрасина Михайловна кузатиб борадиган бўлди.

У мени поездга елкасида кўтариб олиб чиқди. Омск шаҳридан Наманганга келгунча орадан бир ҳафта ўтди. Шу даврда у топган-тутганини менга бағишлади... Ҳар куни эрталаб қаердандир тоғарада илиқ сув топиб келиб мени ювинтирар уст бошимни ювиб, дазмол босарди...

— Мана, иккитагина тухум топдим холос, — дерди вокзалга тушиб чиқиб, — буни сен еб ол. Нариги станциядан нон оламиз...

— Биттасини сиз енг, Ефрасина Михайловна.

— Йўқ, сен есанг — мен егандайман.

* * *

Мана, орадан чорак аср ўтди. Биз Ефрасина Михайловна билан она-боладаймиз... У Омск шаҳрида, Пушкин кўчасида истиқомат қилади. Ҳа, қалбимизни бир бўлаги бўлмиш онажонимиз ана шу гўзал Иртиш соҳилида. Рафиқам, фарзандларим билан тез-тез бориб келиб турамиз...

Ҳа, дарвоқе, Ефрасина Михайловна госпиталда тўғри башорат қилган экан: мен ёлғиз эмасман. Яхшигина турмуш қурдим... Еттита фарзандимиз бор! Партия-ҳукуматимиз менга енгил машина беришган! 25 йилдан буён Чуст район «Ленин йўли» қишлоқ Советида кутубхона мудири бўлиб ишлаётибман. Машинамга китоб, журнал ва газеталар ортиб, дала шийпонларига, чорвадорлар ҳузурига механизаторларга зиё тарқатаман. Ёшлар ва болалар орасида бўлиб, фронт хотираларини ҳикоя қиламан!

Мен бахтлиман! Чунки бир вақтлар госпиталда ётиб, энди халқимга, она юртимга хизмат қилолмай, бир умр тўшакда ётарман дегандим! Йўқ у вақтда ғўр эканман.

Ҳа, ҳамма ташвишларим беҳуда бўлиб чиқди.

...Энди, шу меҳри дарё онахоним Ефрасина Михайловнага бир умр бош эггим келади! Чунки у мени биринчи бор ҳаётга, одамгарчиликка ўргатган бебаҳо аёл эди.

Ҳабибулло ТОШМАТОВ,
Улуғ Ватан уруши инвалиди.
Наманган.

Оддий солдат, пулемётчи Абдумутал Нодиров хизмат қилаётган бўлинма жангчилари ҳарбий машқларда ҳамиша юксак маҳорат кўрсатиб биринчиликни қўлдан бермайдилар. Суратда: бўлинма солдатлари навбатдаги машқни ўтказмоқдалар.

А. Асанов фотоси.

ГУЛДАСТА

Шу йилнинг 28 июлида қаҳрамон Брест шаҳрининг немис фашист босқинчиларидан озод қилинган куни нишонланди. Биз бир группа ўзбек йигитлари ана шу куни қаҳрамон қалъага саёҳат қилдик. Шаҳарнинг бир четида катта мармар тошга кўзимиз тушди. Унга қалъани ғанимлардан мудофаа қилишда зўр мардлик кўрсатган жангчиларнинг номлари битилган эди. Улар орасида ҳамшаҳарларимиз, ўзбекистонлик Ўримбой Абдуллаев, Чўтоқбой Ўрозов ва бошқаларнинг номлаоини кўриб ич-ичимиздан ғурурландик. Уларнинг улуғвор ишларига ҳамиша содиқ бўлиш, агар керак бўлиб қолса улардек жасорат кўрсатишга қасамёд этдик. Ёдгорлик тепасига гулдасталар қўйдик. Эртаси куни ёдгорлик устида яна бир-неча гулдасталар кўрдик. Ҳайратланганимизни кўрган кекса бир отахон:

— Ҳар куни шунақа. Озодлик учун қон тўккан қиҳрамонларни халқимиз ҳамиша эъзозлайди, — деди.

А. ЎРИНОВ,
Брест.

ҚАҲРАМОННИ БИЛГАН БОРМИ?

1942 йилнинг жазирама ёзида бизнинг Калитва шаҳримизда фашист босқинчилари билан кескин олишувлар бўлиб ўтди. Гитлерчиларни Ватан ичкарисига ўтказмасдан бу ерда тақ тўхтатиб қўйган қисмлардан бири 127-Саратов ўқчи дивизияси эди. Орадан ярим йил ўтгач худди шу ернинг ўзидан қўшинларимизнинг Ўрта Дондан ёриб ўтиши бошланди. Бу машҳур Сталинград жангининг иккинчи босқичи эди.

Ана шу жанглар бўлиб ўтгандан буён қанча сувлар оқиб ўтди. Бу жангларни энди Новая Калитва шаҳридаги жанговар шуҳрат музейига қўйилган экспонатларгина эслатиб туради. Музейга қўйилган ёдгорликлар хилма-хил. Бу ерда солдат каскаси ҳам, душман ўқи тешиб ўтган партия билети ҳам, қўшинларимиз ихтиёрида бўлган хилма-хил қуроллар ҳам кўз қорачиғидек сақланади.

Экспонатлар ичида кўпчиликнинг эътиборини тортадиган бир варақа бор. Унда «Худди Нурим Шеров, Ахтамов, Мамажонов сингари жанг қилишни ўрганингиз. Улар сингари душман билан аёвсиз олишингиз!» деган сатрлар бор. Бутун қўшинлар орасида кенг тарқалган бу варақага номи тушган қаҳрамонлар қуёшли Ўзбекистондан эканлигига ҳеч шубҳа йўқ. Лекин биз улар қандай қаҳрамонлик кўрсатганини яхши билмас эдиқ. Шунинг учун ҳам мактабимизда тузилган қизил изтопарлар отряди коллектив бўлиб СССР Мудофаа министрлиги Марказий архивига ана шу баҳодирлар ҳақида маълумотлар беришни сўраб мактуб йўлладик. Ҳайриятки, Марказий архивдагилар сўзимизни ерда қолдирмай, Жанубий-Ғарбий фронтнинг 6- армияси сиёсий бўлимининг «Қўшинларимизнинг Ўрта Дон оқими районидаги икки ҳафталик ҳужумлари якунлари тўғрисида (16-31 декабрь 1942 йил)» номли ахборотини юборишибди. Унда бизни қизиқтирган қаҳрамонлар ҳақида қуйидагилар ёзилган эди:

«547-ўқчи полки 6- ўқчи ротасининг агитатори Нурим Шеров ўз дўстлари билан душманга қарши уч марта ҳужумга ўтди. У ҳамиша жангчиларнинг олдида борар, уларни руҳлантириб, «Ватан учун, жонажон она еримиз, оналаримиз кўз ёши учун, олға, ўртоқлар!» деб даъват этарди. Нурим Шеров фақат бир ҳужумнинг ўзидагина 17 фашистни ўлдирди. Ветеранлардан старшина Теплов ва старший сержант Фалиннинг ҳикоя қилишларича, Нурим Шеров қанчадан-қанча душман дзотларини яксон қилган».

Биз юқорида эслатган ахборотда яна ўзбекистонлик Мамажонов, Ахтамов ва бошқаларнинг фамилиялари келтирилган. Лекин негадир уларнинг исми ёзилмаган. «Оддий жангчи, комсомол аъзоси Мамажонов — дейилади ахборотда, — ҳужум пайтида душманнинг икки пулемётини ҳамда 14 солдатини яксон қилди, бир немис офицерини қўлга туширди. Унинг бу қаҳрамонлиги учун 547-ўқчи полки командири «Жасорати учун» медали билан мукофотлади. Лекин биз тилга олган қаҳрамонларнинг бундан кейинги тақдири бизга номаълум.

Ўзбекистонлик қаҳрамонлар ҳақида бизда бор маълумотлар шу, холос. Лекин Ўзбекистонда ана шу баҳодирларнинг уруғ-авлодлари бўлса керак, шунингдек, улар билан жанг қилган кишилар ҳам бордир деган умиддамиз. Балки қаҳрамонларнинг ўзлари ҳам тирикдир?

И. ТКАЧЕНКО,
Воронеж область, Янги Калитва ўрта мактаби қизил изтопарларининг раҳбари.

Совет Ҳарбий Денгиз флотининг денгизчилари ҳам ўз маҳоратларини кун сайин ошириб бормоқдалар. Суратда: денгизчилар жанговар тревога бўйича ўз жанговар постларини эгалламоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

РАЖАБОВ — ОДЕССА ҚАҲРАМОНИ

◆

УЗБЕК ЙИГИТИНИНГ РУС ОНАСИ

◆

ҚИЗИЛ ИЗТОПАРЛАР СУРОҚЛАЙДИ

◆

ЖАСОРАТ КУРСАТГАНЛАР

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

ҲАМРОНИ ИЗЛАБ...

Бир группа журналистлар қаҳрамон шаҳар — Одессада бўлганимизда истеъфодаги генерал-полковник Н. К. Рижи билан учрашдик. Николай Кирьякович Ҳамро Ражабов деган ўзбек йигитининг суратини кўрсатиб, Одесса мудофааси қаҳрамонларидан бири эди, бу йигит деди. Лекин, старший сержант Ҳамро Ражабовнинг қаерданлигини билмаслигини, алоқачи йигит жангда ҳалок бўлганлигини айтди. Генерал-полковник бизга Ҳамро Ражабовнинг суратини бературиб:

— Газетада чиққанидан сўнг ушбу суратни менга албатта қайтарасизлар! — деб такрор-такрор уқтирди.

Орадан бир неча кун ўтгач, «Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 29 апрель сонида ҳарбий мавзуда бир саҳифа материал босилиб чиқди. Саҳифада «Одесса оқшомлари» сарлавҳали мақола ҳам бор эди. Унда Одесса учун бўлган жангларда катта жасорат кўрсатган Ҳамро Ражабов ҳақида ёзилган бўлиб, сурати ҳам босилганди. Шундан сўнг редакцияга жуда кўп хат-хабарлар кела бошлади. **Шеробод район Новая кўчасидаги 17-уйда истиқомат қилаётган 90 ёшлик Мисир буви Ражабова бундай деб ёзади:**

— «Ҳурматли редакция! Жасур алоқачи Ҳамро Ражабов тўғрисидаги мақолани ўқиб ҳамда унинг суратини кўриб ниҳоятда ҳаяжонландим. Ушбу расм менинг нуридийдам, фарзандим бўлиб, 1940 йилда Совет Армияси сафига чақирилган ва немис-фашистларга қарши курашда қатнашган. Уруш йилларида бирдан ундан хат-хабар келмай қолди. Ўғлим ҳақида батафсилроқ маълумот беришингизни сўрайман».

— Ҳамро Ражабов менинг амаким бўлади, — деб ёзади **Свердлов районидаги «Ленинград» колхозидан Бозор Рамазонов.** — 1939 йили Совет Армияси сафига чақирилган. Амакимдан келган расм, хат-хабарлар ўз уйимда сақланмаган. «Совет Ўзбекистони» газетасида босилган суратни қишлоқ қарияларига, амакимни танийдиган одамларга кўрсатдим. Улар бу расм — Ҳамро Ражабовнинг ўзгинаси, дейишди. Ҳурматли редакция, иложи бўлса Ҳамро Ражабов тўғрисида қўшимча хабар берсангиз.

Хатлардан яна бири шундай бошланади:

Ҳурматли редакция!

— «Совет Ўзбекистони» газетасининг 1970 йил 29 апрель сонида Ҳамро Ражабов ҳақида босилган мақолани ўқиб ўйланиб қолдик. Менинг отам Ҳамро Ражабов 1941—1945 йилларда Улуғ Ватан уруши фронтида ҳалок бўлган ва у кишидан биронта хат ёки расм қолмаган. Биз отадан икки киши қолганмиз. Ҳозир укам Азим Ҳамроев билан Ромитан районидаги Ленин номли колхозда истиқомат қиляпмиз. Сизлар ёзган жасур алоқачи менинг отам экан. Ҳа, одамлар шундай дейишяпти.

Ҳурмат билан; Ҳамдам Ҳамроев.

...Бундай хатларнинг кети узилмайди. Қайси бири тўғри бўлса? Ҳамро Ражабов ким? Генерал-полковник айтганидек фронтда қаҳрамонона ҳалок бўлганми, ёки тирикми?

Шу жумбоқни ечиш учун сафарга отландик. Ҳамро Ражабовни сўроқлаб хат келган жойларнинг кўпчилигида бўлдик. Негадир қаноат ҳосил қилмадик. Энди нима қилсак экан, деб турганимизда **Ҳамро Ражабовнинг ўзидан хат келиб қолди:**

— Ҳурматли редакция! — деб бошлабди у хатини, — ҳаётда ҳар қандай воқеалар рўй беради. Фронтда эса баъзан ўлмаган кишини «ўлди»га чиқарган вақтлар ҳам бўлган. Мени ҳам «ҳалок бўлган»лар қаторига чиқариб қўйишибди. Йўқ, мен ўлган эмасман, тирикман. Ҳа, ишонаверинг, **Бухоро область Ғиждувон районидаги «Бухоро» колхозида бош агроном бўлиб ишлаяпман.** 1939 йилдан 1946 йилгача Совет Армияси сафида хизмат қилдим. **Улуғ Ватан уруши йилларида Одесса, Севастополь, Керчь, Оржоникидзе, Армавир, Варшава, Познань шаҳарларида фашистларга қарши жанг қилдим. Фронт йўллари мени кўплар қатори Берлингача олиб борди. Урушни ҳам Берлинда тугатиб, ўз уйимга эсон-омон қайтиб келдим. Ҳозир 13 та фарзандим бор.**

Генерал-полковник Н. К. Рижи Одесса мудофаасида артиллерияга бошчилик қилган эди. Шу кишининг буйруғи билан мен душман ўқи остида алоқа линиясини улашга боргандим. Шунда немис танклари ўрмалаб кела бошлади. Бирин-кетин гранаталар иргитиб, фашистларнинг иккита танкини портлатиб юбордим. Ўзим ҳам ярадор бўлиб ҳушсиз йиқилган эканман...

Газетангизда босилган мақолани ўқиб, ростини айтсам, ҳам йиғладим, ҳам хурсанд бўлдим.

...Шу хатни олгач, тўппа-тўғри Ҳамро Ражабов ҳузурига жўнадик. У билан учрашганимизда, Одессадан биз олиб келган сурат шу кишининг худди ўзгинаси эканлиги шундоққина кўриниб турарди. У ҳам ўша йилларда олинган суратларини кўрсатди. У хизмат қилган полкнинг штаб бошлиғи Алексей Владимирович Висоцкий суратлардан бирининг орқасига бундай деб ёзибди:

— Қадрли дўстим Ражабов! Сен билан бирга жуда оғир, машаққатли йўлларни босиб ўтдик. Бу йўллар бизни Улуғ Ватан уруши йилларида Берлинга — Рейхстагга олиб келди.

Ҳамро Ражабов Бухородан Берлингача бўлган олис йўлни босиб ўтди. Генерал-полковник Н. К. Рижи айтганидек, у чинакам қаҳрамон, Одесса қаҳрамони. Ҳамро ака тинчлик фронтида ҳам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатмоқда. У бош агрономлик қилаётган колхоз бу йил 1320 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил топширади. Буларнинг ҳаммасида фронт қаҳрамони, ҳозир эса ажойиб агроном Ҳамро Ражабовнинг алоҳида хизматлари бор. Чунки у кечани-кеча, кундузни-кундуз демай дала кезади, ғўзаларни тупма-туп кўздан кечиради, ўз фарзандидек ардоқлайди.

...Ҳамро Ражабов ҳақида редакцияга ҳамон хат келиб турибди. Хат ёзган кишилар Ражабовнинг барҳаёт эканлигини билишмайди. Биров Ҳамро Ражабов «ўғлим» деса, яна биров «отам, амаким», «қариндошим», деяпти. Ҳа, одам одамга ўхшайди. Лекин, хат ёзган одамлар! Сира хафа бўлманг, балки сизнинг Ҳамро Ражабовингиз ҳам Улуғ Ватан уруши фронтида ҳақиқий қаҳрамонлик кўрсатгандир. Ўзининг жасорати билан уруғ-аймоғини, эл-юртини шон-шуҳратларга буркагандир. Ҳа, халоскор марҳумларни унутмайди бизнинг халқимиз.

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ТАҚРИЗ

ЖАСУР КИШИЛАР

Келинг, бепоён ажойиб Ватанимизни Сиз билан бирга фикран саёҳат қилиб чиқайлик. Йўлда ажойиб, тенги йўқ нарсалар шу қадар кўпки! Сайёҳ кўз ўнгида қандай улуғвор, кўпгина азиз манзаралар намоён бўлади! Булар Заполярьедаги Норильскда қад кўтараётган қудратли заводларнинг корпуслари, Ўзбекистоннинг бепоён пахта денгизлари, олис Камчатка соҳилларидаги океан кемалари ва қуёшли Молдавиянинг гуллаб турган боғлари... Буларнинг ҳаммаси — улуғ Ватанимиз!

«Солдатская доблесть» китоби ана шу сўзлар билан бошланади. Муаллиф ўқувчиларга шу оташин сўзлар билан мурожаат қилади. Муқовасида жасур совет солдати тасвирланган бу китобни «Ёш гвардия» нашриёти шонли ғалабанинг 25 йиллиги арафасида — 1970 йил баҳор айёмида босиб чиқарди. Китоб муаллифи — полковник И. Кургузов.

Тарихий ғалабага мард, ғайрати, заҳматкаш ўзбек халқи ҳам катта ҳисса қўшди. Унинг асил ўғлонлари Ғалаба китобига, Шуҳрат солномасига ўз номларини абадий ўчмас қилиб ёзиб қолдирдилар. Серқуёш Ўзбекистонлик алп йигитлардан 280 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди.

Жанговар орденлар орасида шундайлари ҳам борки, булар билан нуқул оддий аскарлар, сержантлар, старшиналаргина тақдирланади. Бу нишоннинг номи Шуҳрат ордени. Шуҳрат орденининг учинчи, иккинчи, биринчи даражаси билан мукофотланган аскарлар Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвон эгалари билан баб-баравар ҳуқуққа моликдир.

Совет Иттифоқида 2456 киши Шуҳрат орденининг ҳар учаласи билан мукофотланган. Шулардан 32 киши Ўзбекистон тупини ичган фарзандлардир. «Солдатская доблесть» китобининг муаллифи алоҳида жасорат кўрсатган ана шу солдатларнинг оғир, машаққатли, шонли йўлини ҳикоя қилади. Бунинг учун у эринмай астойдил қунт қилиб материал тўплаган. Ҳозир ҳам тинчлик фронтида, меҳнат фронтида жавлон ураётган ва баъзи бирлари оламдан ўтиб кетган шуҳратли аскарларнинг ҳаёти, Сталинград остоналаридан, Москвадан, Волга бўйидан инқилобнинг каъбаси — Ленинграддан то Берлингача ғоят машаққатли йўлни босиб ўтган кишиларни улуғлайди.

Шуҳрат орденининг тўла кавалерлари орасида Андижон область, Балиқчи районидан Бултур Омонов, Самарқанд областидан Баҳром Равшанов, Исроил Мирзаев, Тошкент областидан Алқар Унғоров, Мўмин Каримов, Мўмин Саломов, Наманган районидаги биргина Энгельс номли колхоз қишлоғидан Ғани Валиев, Холмат Жалолов, фарғоналик Андрей Яковлевич Биров, Юрий Васильевич Калашников, бухоролик Нўъмон Шарипов, андижонлик ўқитувчи Рифқат Ғалимзинович Тўқаев ва бошқа рустамнамо йигитлар бор. Булардан ҳар бирининг жангда кўрсатган довюраклиги тўғрисида катта-катта достонлар ёзса арзийди. Улар Киевни, Минскни, Кишиневни, Прагани, Бухарестни, Будапештни озод қилган, Берлин устига ғалаба байроғини ўрнатиб, фашизмни тор-мор келтириш билан инсониятни фашизм вабосидан қутқариб қолган. **бир минг тўрт юз ўн саккиз кун** мобайнида ажал билан ҳар соатда, ҳар дақиқада учрашиб қайтган, бир неча мартадан ярадор бўлган, қон эвазига, жон эвазига Ватанимиз шон-шуҳратини оширган, гулзоримизни ғанимлардан эсон-омон сақлаб қолган кишилардир.

Шуҳрат ордени тўла кавалерларининг деярли ҳаммаси Ленин комсомолининг фарзандлари, шонли Коммунистик партия сафига фронтда, окопларда, блиндажларда ўтган кишилардир. Муаллиф ана шу марди-майдонларнинг довюраклигини, партиямизга, халқимизга садоқатини маҳорат билан тасвирларкан, совет гвардиячиларининг традицияларини давом эттираётган ёшларга хитобан:

— Ота-боболар традициясига муносиб бўлингиз. Шу нурли давроннинг қадрига етингиз! — дегандек бўлади.

Бундан чорак аср муқаддам аждар ҳалқумли тўпларнинг садоси тинди. Оламга бир зум тинчлик, сокинлик тушди. Ана шу сокинликни севадиган кишилар бугун омонлик қалъасининг посбонлигида турибдилар. Шуҳратли аскарларимизни тарих асло унутмайди!

Ҳамид НУРИЙ.

САБЗАВОТ МЎЛ БЎЛДИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Навоий районидаги «Коммунизм» колхозининг сабзавоткорлари йил бошида 15 тонна помидор, 10 тонна карам, 150 тонна пиёз, 20 тонна сабзи, 10 тонна бодринг ва бошқа кўплаб сабзавот маҳсулотлари етиштиришга аҳд қилган эдилар. Сабзавоткорларнинг фидокорона меҳнати туфайли сабзавот сотиш йиллик плани ортиғи билан бажарилди.

Колхоз деҳқонлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига жавобан зиммаларига қўшимча мажбурият олдилар. Улар давлатга юбилей йилида икки йиллик план миқдорида сабзавот маҳсулотлари сотишга қарор қилдилар. Ҳозир полиз ва сабзавот маҳсулотлари тез суръатлар билан йиғиштириб олинмоқда.

РОМИТАН районидаги Нариманов номли колхознинг пахтакорлари ҳосилга-ҳосил қўшиш ойида ғўза парваришини тўхтатмай давом эттиришяпти. Суратда: колхознинг 9- бригадасида ғўза культивация қилиняпти.

А. Тўраев фотоси.

Туроб НОРМУҲАМЕДОВ

Ўзбекистон ССРда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг атоқли ташкилотчиларидан бири, колхоз тузуми ветерани, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг аъзоси, Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз раиси **Туроб Нормуҳамедов** узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг шу йил 19 августда вафот этди.

Туроб Нормуҳамедов 1911 йили собиқ Қорасув районидаги Тузел қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1925 йилдан бошлади. Тошкент қишлоқ хўжалик техникумини битиргандан сўнг колхозларда турли лавозимларда ишлади. 1942 йили Нормуҳамедов Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхозга раис этиб сайланди ва шу лавозимда ҳаётининг сўнгги дамларигача ишлади. У ўзи бошқараётган колхозни ривожлантиришга, хўжалик экономикасини юксалтириш, колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш, қишлоқ маданияти ва турмушини яхшилашга кўп куч ва ғайрат сарфлади.

Толмас ходим, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчиси Т. Нормуҳамедов қишлоқ меҳнаткашларининг катта ҳурматига сазовор бўлди, республика ва область активи олдида муносиб обрў эгаси бўлди.

Т. Нормуҳамедов бир неча бор Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига ва Тошкент область партия комитети аъзолигига сайланди.

Партия ва ҳукумат Туроб Нормуҳамедовнинг меҳнатларига юксак баҳо бериб, унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берди, Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва медаллар билан тақдирлади. Туроб Нормуҳамедов сиймосида республика қишлоқ меҳнаткашлари партия ишига чексиз содиқ бўлган коммунистдан, колхоз ишлаб чиқаришининг моҳир ташкилотчисидан, меҳрибон ва сезгир ўртоқдан жудо бўлдилар.

Туроб Нормуҳамедовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша яшайди.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, Р. Қ. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, Ё. С. Насриддинова, М. А. Абдураззоқов, М. Т. Турсунов, С. Р. Расулов, А. С. Абдалин, Г. А. Габриельянц, С. К. Зиёдуллаев, М. З. Мирзааҳмедов, И. В. Марцинюк, Т. Н. Осетров, Р. Сахибоев.

ХИРМОНГА БАРАКА

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида пахта ҳосилдорлиги кескин кўтарилмаётганлиги тўғрисида ошкора гаплар бўлди. Бу, деҳқонни ўйлантириб қўйди. Нега десангиз, пахтачилигимиз йил сайин янги-янги техника ва зарур химикатлар, ўғитлар билан етарли миқдорда таъминланиб келинаётганлигига қарамасдан, ялпи ҳосил давр талабига яраша кўпаймаётир. Эндиликда бундай аҳвол билан сира келишиб бўлмайди.

Колхозимиз аъзолари Марказий Комитет Пленуми материалларини сатрма-сатр ўқиб ўрганмоқдалар ва жиддий мулоҳаза юритмоқдалар. Умумий йиғилишда жуда кўп кишилар чиқиб гапиришди, пахта ҳосилдорлигини кўтариш тўғрисида қимматли фикрлар билдиришди. Шундан сўнг барча имкониятларимизни яна бир марта ҳисоблаб чиқдик ва 1500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 25 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» топширишга аҳд қилдик.

Бу — юксак мажбурият. Ҳосилдорликни гектар бошига бир йил ичида 5 центнер кўпайтириш ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Бунга эришмоқ учун гектарларнинг тўла ва кўчатларнинг бут бўлишини таъминлаш, ҳар туп ғўзани қалб қўри, меҳр зиёси билан парвариш қилиш зарур. Биз худди шундай қиляпмиз. Ҳамма майдонлардаги ғўзаларимиз ҳозиргача олти марта узунасига, икки марта кўндалангига сифатли культивациядан чиқарилди, уч марта озиқлантирилди. Ўғитлашни 1-июлга қадар тамомладик. Вегетация даврида ҳар гектар ердаги ғўзага 600 килограмм азотли ва 400 килограмм фосфорли ўғитлар берилди.

Агротехника тадбирларининг бир-бирига боғлаб ўз вақтида амалга оширилганлиги яхши самаралар беряпти. Ҳозирнинг ўзидаёқ, ҳар туп ғўзада 6-7 тадан тўқ кўсак борлиги бунга далилдир. Лекин пахтакорларимиз бу билан қаноатланиб қолмайдилар. Ғўзани пахта очилганига қадар, ҳатто йиғим-терим бошланишига қадар парвариш қиламиз. Чеканкани агротехника муддатларида ўтказганмиз. Бу тадбир ғўзанинг ғовлаб кетмаслигига, калтабўғин бўлиб ўсишига имкон беради.

Августни ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи деб эълон қилгандик. Бу ой учун белгиланган тадбирлар ҳам изчиллик билан амалга оширилаётир. Қатор ораларини культивация қилиш, ғўзани суғориш, бегона ўтлардан тозалаш каби ишлар маромида ўтказилмоқда. Айниқса «шарбат» оқизишга алоҳида эътибор беряпмиз. Юсуф Жўраев, Нуриддин Жалолов, Муҳиддин Азимов, Азиз Ҳожиев сингари сувчиларимиз вақт билан ҳисоблашмай меҳнат қилаётирлар. Улар бирор туп ҳам ғўзанинг чанқаб қолишига йўл қўйишмайди.

Сувчилар механизаторлар билан ҳамкорликда иш кўришади. Етилган пайкалларга дарҳол трактор культиваторлари киритилади. Механизаторларимиздан Истам Бозоров, Саттор Жалолов, Шафоат Асадова, Зуҳра Қурбонова ва бошқалар культивацияни ҳамиша сифатли ўтказадилар. Улар шу кунларда ҳам 7-8 гектар ердаги ғўза қатор ораларини ишлаб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Барча бригадаларда пахта йиғим-теримига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Айниқса машина теримига ҳозирлик зўр. Пахтаси агрегатларда саранжомлаб олинадиган пайкалларда 10 сентябрдан дефолиация ўтказамиз. Ўшанда кўсакларнинг 60 процентдан кўпроғи очилган бўлади. Ғўза баргини сунъий усулда тўктириш жараёнида бутифос дориворидан фойдаланамиз.

Бу йил етиштирилган ҳосилнинг 1000 тоннаси «зангори кема»лар бункеридан бўшатилади. Машина терими топшириғини қисқа муддатда бажариш режаларини тузиб чиқдик. Шу режаларимизга кўра 15 та агрегатни 2 сменада ишлатиш кўзда тутилган. «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли агрегатларни Шафоат Асадова, Зуҳра Қурбонова, Саттор Жалолов сингари моҳир механик-ҳайдовчиларимиз бошқарадилар. Терим машиналарининг ҳаммаси сифатли қилиб ремонтдан чиқарилган.

Бундан ташқари 25 тележка, 2 та кўрак териш ҳамда 5 та кўрак чувиш машиналарини ҳам созлаб қўйдик. Техниканинг ҳаммаси кадрлар ва эҳтиёт қисмлар билан таъминланган. Механизаторларга ҳақ тўлаш системаси ҳам қайта кўриб чиқилди. Нормадан ортиқча пахта терганларга қўшимча ҳақ тўлаб борилади. Механик-ҳайдовчилар мусобақасини кенг авж олдириш мақсадида кўчма вимпеллар таъсис этилади. Бригадаларга кўчма Қизил Байроқлар ҳамда пул мукофотлари бериб турилади. Ғолибларни рағбатлантириш учун махсус фонд ажратилади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ғўза парваришини пахта йиғим-теримига боғлаб олиб бориш мақсадида бир қатор қўшимча тадбирлар белгилади. Шу тадбирларга кўра мутахассислар, активлар бригадама-бригада юриб ҳосил чўғини кўздан кечиришди. Текширув давомида бир қатор камчиликлар ҳам аниқланди. Ўсишдан кечикаётган ғўзаларга қўшимча ишлов берилди. Натижада барча бригадаларда мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштирилажаги аниқланди.

Ҳосилнинг ривожига қараб Темир Пўлатов бошлиқ бригада 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан эмас, балки 35 центнердан пахта топширишга сўз берди. Муҳиддин Жалолов бошлиқ бригада ҳар гектар майдондан 37 центнердан ҳосил кўтариш тараддудида меҳнат қилаётир. Карим Авезов, Ҳамдам Мардонов, Ғайбулла Қораев ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам ҳосилдорликни гектар бошига тағин 2-3 центнер ошириш учун курашмоқдалар. Хуллас, колхозимизда ҳар бир бригада ҳосилдорликни ошириш юзасидан ўз зиммасига қўшимча мажбуриятлар олиб ишлаяпти. Шу йўл орқали колхоз бўйича умумий юксалишга эришилади.

Ғўзаларимиз бултургига нисбатан анча барвақт ҳосилга кирди ва пишиб етилади. Сентябрь ойининг дастлабки кунларидан бошлаб пахтани танлаб теришга киришамиз. Орадан кўп вақт ўтмай йиғим-теримга 1100 киши сафарбар этилади. Сентябрнинг иккинчи ярмидан эса агрегатлар ишга туширилади. Теримчилар ҳамда механизаторларнинг юксак унум билан меҳнат қилишлари учун барча шароитлар яратиб берилади. Ана шулар натижасида давлатга пахта сотиш йиллик планини 20 октябрга қадар, социалистик мажбуриятни эса 1 ноябрга қадар бажарамиз. Хирмонимизнинг баракали бўлиши учун куч-ғайратимизни, билим ва тажрибамизни сира аямаймиз.

Ҳамро РАЖАБОВ,
Бухоро область Ғиждувон районидаги «Бухоро» колхозининг бош агрономи.

Янгиликлар, ХУШХАБАРЛАР

БУНЁДКОРЛАР

Чорвоқдаги 26- йўл қурилиш бошқармасининг азамат коллективи Чорвоқ гидроузели қурилиш зонасида йирик тоғ йўли трассасини қуриб фойдаланишга топширди. Бунёдкорлар йўл қурилишида 1 миллион 360 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажаришди. Белгиланганидан 470 минг сўмлик ортиқча иш уддаланди. Бошқарма қурувчилари шу кунда зиммаларига оширилган мажбурият олиб меҳнат қилишяпти.

Ю. КОМАР.

МУНОСИБ ҲИССА

Тошкент мўйна-кўн заводи ишлаб чиқараётган маҳсулот республикамиздагина эмас, ҳатто чет элларда ҳам маълумдир. Улар Навоий химия комбинати, Тошкент трактор заводи ҳамда «Юлдуз» тикув фирмаси коллективлари бошлаб берган ташаббусга қўшилиб, мунтасил яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётирлар. Коллектив ўтган етти ой мобайнида планга қўшимча 142 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишди. Яқингинада ишлаб чиқаришга жорий этилган 4 та рационализаторлик таклифидан корхона 16 минг сўм фойда кўрди. Смена топшириқларини 150 — 160 процент бажараётган Э. Мирзааҳмедов, А. Абдуқодиров, С. Ёқубжонов, А. Азизов, С. Боймирзаев сингари фидокорлар техника янгиликларини амалга оширишда муносиб ҳисса қўшаётирлар.

С. СУЛТОНОВ,
Тошкент шаҳри.

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ

ЧИРЧИҚ, (ЎзТАГ). Ўзбекистон қийин эрувчи ва ўтга чидамли металлар комбинатининг коллективи беш йилликда ўз зиммасига олган пландагидан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан оширилган мажбуриятини барвақт бажарди.

Ишлаб чиқариш резервларини жорий қилиш, меҳнатни яхши ташкил этиш, янги технологияни ишлаб чиқаришга жорий қилиш ҳисобига бу муваффақиятга эришилди. Буларнинг ҳаммаси беш йиллик бошланганидан бери меҳнат унумдорлигини 32 процент кўпайтиришга имкон берди. Комбинатда йиллик топшириқни барвақт — 22 декабргача бажариш учун мусобақа кенг қулоч ёйдириб юборилди.

ШИНГИЛ ҲИКОЯ

БИР ЛАҲЗА

Эшик катта очилди.

Йўл-йўл кўйлак кийган, гавдали, лўппи юзли, аммо ранги синиқ аёл остонада жилмайиб турарди. Унинг катта, ярқироқ, ҳароратли кўзларида бир шодлик намоён, у афтидан бу хонага бир ёруғ туйғу билан келган эди.

— Салом... Мен келдим.

У бирон ойча касалхонада ётган, энди севикли дўстлари даврасига қайтганидан мамнун ва ҳар қалай, ўзи бошидан ўтказган хасталик ҳақида жудаям гапиргиси борга ўхшарди.

— Э, Барно опа, келинг...

Кенг ва баҳаво хонанинг уч бурчини эгаллаб ўтирган уч йигитнинг ҳар бири ўз-ўзи билан банд эди.

Жувон лаб ва кўзларида порлаган ўша мискин табассум билан эшик ёнидаги курсига келиб ўтирди.

— Яхши бўлдингизми, опа?

— Боролмадик ҳам...

Дераза олдида ва тўрида ўтирган икки йигит жувонга бир оғиздан шундай сўз қотишди. Қуйи томонда ўтирган Муслим эса индамай майингина кулимсираб турарди

— Биргина Муслим борди... Ўз укам-да! — деди Барно. — Сизларда одамгарчиликдан «О» ҳарфи ҳам йўқ...

Жувон буни ҳазил оҳангида айтди. У ҳамон жилмайиб ўтирар, бироқ энди унинг жилмайиши вазмин ва ҳаддан ташқари ҳасратли эди.

— Ўшани яхши кўраверинг... бари бир бизнимас, уни яхши кўрасиз, опа, — деди яна газетага кўз тикиан Самад, бошини кўтармай.

Гап оҳанги буткул ҳазиломуз бўлса-да, бунда ҳазилнинг кўриниши бор-у, илиқлиги йўқ эди.

Улар жимиб қолишди.

— Ҳозир тузук бўлиб қолдим... Лекин ёз ўтиб, кузда яна бирон ой ётишим керак... аҳвол шунга ўхшаб турибди, — деди Барно, бир оздан сўнг.

Ҳеч ким индамади.

Жувон ўрнидан қўзғолди. Энди унинг лаб ва кўзларидаги жилмайишдан асар қолмаганди. Худди у катта бир тантанани кутган ва бунинг ўрнида қандайдир расмият юз бергандек эди.

— Майли-и... Кейин яна гаплашармиз, — деди у ва эшикдан оғир қадамлар билан чиқиб кетди.

Яна хонанинг уч бурчини эгаллаб ўтирган уч йигит ўз ишига кўмилди, яна хонани сукут босди.

Ниҳоят... Муслим ўрнидан турди ва елкаларини тик тутиб, хонада нари-бери юра бошлади.

— Бечора билан икки оғиз яхширoқ гаплашсак бўлармиди? — деди у ўз-ўзича пичирлаб:

Бу гапга ўртоқлари индашмади ва фақат унга кўз қири билан лоқайдгина қараб қўйишди. У, ажиб бир асабият билан илдам юриб, хонадан чиқиб кетди. Ҳа, баъзан қоғоз, иш дейишади-ю кўнгилни унутишади...

Омон МУХТОРОВ.

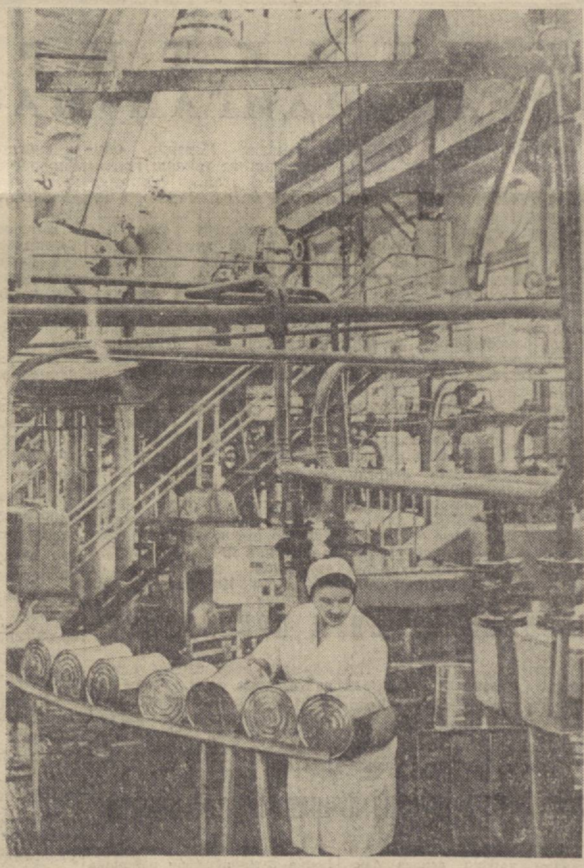

ШАҲРИСАБЗ консерва заводи қирқдан ортиқ хил маҳсулот тайёрлайди. Корхона беш йилликнинг ўтган муддатида 105 миллион банкадан ортиқ консерва ишлаб чиқарди. Суратда: заводнинг пешқадам ишчиси А. Ёқубова.

С. Безносов фотоси.

ТЕРИМ ТАРАДДУДИ

Жиззах районидаги Навоий номли колхоз меҳнат аҳли юбилей йилида машина теримини ҳар қачонгидан кучайтиришга аҳд қилди. 3000 тонна пахта «зангори кема»ларда териб олинади. Шу кунларда ғўза парвариши сира бўшаштирилмаган ҳолда машина теримига тараддуд кучайтириб юборилди. Унумдор далаларда 30 та агрегат ишлайди. Механизаторлар уларнинг кўпчилигини ремонт қилиб қўйдилар.

115 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришга аҳд қилган Ортиқбой Раҳматов бригадасида тайёргарлик ишлари тугалланди. Қайси пайкалда ким терим ўтказиши, ғўза баргини сунъий усулда тўкишга қачон киришилиши ва бошқа ишлар аниқлаб олинди. Ўктам Ҳусанов, Шукур Тошматов, Тўйчи Ўролов бошлиқ бригадаларда ҳам машина теримига тайёргарлик ишлари тугалланмоқда.

М. АЛИҚУЛОВ.

СИРЛИ ПЛАНЕТА САРИ

«ВЕНЕРА-7» ПЛАНЕТАЛАРАРО АВТОМАТ СТАНЦИЯСИНИНГ УЧИШИ ХУСУСИДА ТАСС ШАРҲИ

Шу кейинги ҳафта совет космодроми самовий жадвал бўйича яшади. «Венера» типидаги навбатдаги планетадараро станцияни учиришга тайёргарлик кўриларди. Такомиллаштирилган станцияни лойиҳалаш ва яратиш, комплекс синовлар ўтказиш, тадқиқотлар илмий программасини ишлаб чиқишнинг бутун давоматли цикли айни 1970 йилнинг 17 августида планетадараро янги станция узунлиги бир неча юз миллион километрга борадиган космик марафони бошлайдиган қилиб режалаштирилган эди.

Қуёш системасининг планеталари сари бундай қатъий тайёргарлик кўришда самовий механика бузилмас қонунларининг объективлиги намоён бўлади. Бу ҳодисаларни тушунмоқ учун астрономиядан баъзи маълумотларни эслаш зарур. Бизга энг яқин планета Венера орбита бўйлаб ҳаракат қилаётиб Қуёш ва Ерга нисбатан бир-бирига тамомай қарама-қарши иккита вазиятни даврий суратда эгаллаб туради. Шулардан бири—Венера қуёш билан бир оралиғида тургандагиси қуйи қўшилиш деган номни олган. Қуёш ер билан Венера ўртасидаги вазиятни эгаллагандагиси эса юқори қўшилиш номини олган.

Мана шу вазиятларда Ер билан Венера ўртасидаги энг оз масофа уларнинг қуйи қўшилишида пайдо бўлиб, 42 миллион километр чамасини ташкил қилади. Юқори қўшилишда эса планеталар ўртасидаги масофа максимал даражага етиб 6 баравардан зиёд кўпаяди, тахминан 258 миллион километрга боради. Планеталарнинг қуёш теварагида айланиш даври турлича бўлганлигидан Ер билан Венеранинг бир-бирига нисбатан тутган вазияти ҳаммавақт ўзгариб туради. Аммо самовий механика қонунларига биноан, бояги вазиятларнинг ҳар бири тахминан 583,9 Ер суткасидан кейин ёки 19,5 ойдан сўнг даврий суратда такрорланиб туради. Бинобарин, планеталар қуйи қўшилишда турган пайтдаги ораларидаги минимал масофа ҳам ўша даврият билан такрорланади ва астрономияда синодик давр деган номни олган. Учирувчи ракеталарнинг муайян энергетика қувватини ҳамда фойдали юкнинг қатъий белгиланган вазнини ҳам назарда тутган ҳолда космик станцияни планета сари учириладиган энг мақбул вақт мана шу даврга қараб аниқланади.

Шундай қилиб, ҳар 19,5 ойда Венера сари космик станция учирилиши мумкин бўлган ўзига хос қулай пайт вужудга келади. 1969 йилнинг январидаги давр сўнгги шундай астрономик қулай пайт бўлиб, 5 ва 10 январь кунлари икки совет «Венера-5» ва «Венера-6» автомат станциялари учирилган эди. Шундай қилиб, совет олимлари 17 августда юз берадиган қулай имкониятдан яна бир бор фойдаланиб қолдилар— «сирли планета» сари траекторияга янги космик станция «Венера-7» учирилди.

«Венера-7» станцияси учирувчи ракетанинг ўзига тезлик бахш этган блок хизматини ўтовчи охирги босқичи билан бирга олдин Ер сунъий йўлдоши орбитасига чиқарилди. Маълумки, бундай орбита оралиқ орбита деган номни олган. Станция шу орбита бўйлаб учаётганида Ердаги ўлчов пунктлари ҳамда станция ичидаги радиотехника аппаратлари ёрдамида унинг фазодаги вазияти аниқ ҳисоблаб чиқарилди. Шундан кейин маълум пайтда тезлик бағишловчи блок двигатель установкасидан фойдаланган ҳолда станция шу орбитадан яна старт олдирилди. Двигатель установкаси станцияни оралиқ орбитадан планетадараро траекторияга ўтказишдан ташқари станция тезлигини маълум миқдорда (секундига салкам 5 километр) ошириб, иккинчи космик тезлик билан учишини таъминлади. Станцияларни планеталар сари учишга бундай чиқариш системаси траектория параметрларининг ғоятда аниқ бўлишини таъминлаши маълум.

Станция Венерага яқинлашган чоғида у билан пухта радио алоқа боғлаб туриш шу даврда планета Ерга яқинроқ бўлишини талаб қилади. Бунда траекториянинг ҳисоблаб қўйилган бошланғич параметрларига ғоятда аниқ риоя қилиш ҳам жуда муҳим иш ҳисобланади. Зотан актив участка охирида секундига 11 километр тезликда секундига бир метр хатоликка йўл қўйилиши станциянинг Венера ёнидан салкам 6 минг километр наридан ўтиб кетишига олиб келади.

Биз бу ерда оптимал учиш траекториясини танлаб олаётганимизда бир қанча зиддиятларга дуч келамиз. Венера сари энг қисқа трассани таъминловчи траектория афзал кўриладиган бўлса, станцияга иккинчи космик тезликдан анча ошадиган (секундига салкам 32 километр) тезлик бериш талаб қилинадики, техниканинг ҳозирги ривожланиш босқичида буни таъминлаб бўлмайди. Ёқилғи сарфи энг оз бўладиган учиш траекторияси танлаб олинадиган бўлса, учиш вақти анча узайиб кетади.

Бошланган бу учиш 1967 йилдаги «Венера-4» космик станциясининг, 1969 йилдаги «Венера-5» ва «Венера-6» космик станцияларининг муваффақиятли амалга оширилган рейсларидаги схемага кўп жиҳатдан ўхшаб кетади.

Венера сари йўл олган янги совет космик станцияси планета ва унинг атмосферасини, шунингдек планетадараро фазони бундан аввалги станциялар бошлаб берган тадқиқ қилишни давом эттирмоғи керак. 1961 йилнинг 12 февралида учирилган «Венера-1» станциясидан 1969 йилнинг 5 ва 10 январь кунлари ўз йўлларини бошлаган «Венера-5» ва «Венера-6» станцияларига қадар илмий вазифалар доираси бетўхтов кенгайиб, тадқиқотлар программаси мураккаблашиб борди. Башарти дастлабки станциялар планета учиш траекториясидан бирмунча катта масофа наридан ўтадиган қилиб учирилган бўлса, охирги уч станция планета атмосферасига парашютда тушиб, планетанинг газ қобиғини бевосита тадқиқ этди.

Венерани тадқиқ этиш бошланғич босқичи илмий экспериментлар ўтказилишидан ташқари, олис космик учишлар техникасини пишиқтиришни: космик объектни планетадараро трассага чиқариш методларини, жуда олис радио алоқани ҳамда станцияни бошқариш усулларини текшириб кўришни ўз ичига олган эди. Программанинг бундан кейинги босқичларида бирданига икки космик станция «Венера-5» ва «Венера-6» станцияларини учириш ва уларни бошқариш, Венера планетасигача етиб бориш ва атмосферасига белгиланган районда талаб қилинган аниқликда кириб бориш каби техникавий ютуқлар қўлга киритилди.

Илмий экспериментлар ва тадқиқотлар ҳажми беқиёс даражада ўсди ва сифат жиҳатидан ҳам ўзгарди. «Венера-4», «Венера-5» ва «Венера-6» станциялари планета атмосферасининг химиявий таркибини аниқлаши, баландлигига қараб унинг температураси зичлиги ва босимини, ёритилганлигини ўлчашини планета сир-асрорларининг бевосита очилиши дейиш мумкин.

Космик фазони ўрганишда планетадараро учишларнинг мунтазам равишда ўтказилиб турганлигининг катта аҳамияти бор. Планетадараро фазода содир бўлувчи физик ҳодисалар қуёш активлиги даражасига кўп жиҳатдан боғлиқ. «Венера-2» ва «Венера-3» станциялари ўтказган тадқиқотлар қуёш активлиги бирмунча сокин йилларга тўғри келган бўлса, «Венера-5» ва «Венера-6» станциялари қуёш активлиги максимал даражада бўлган йилда рейсларини амалга оширди.

Космик техниканинг умумий тараққиёти, учирувчи ракеталарнинг такомиллаштирилганлиги, учишни бошқариш аниқ методлари ишлаб чиқилганлиги, янги материаллар вужудга келтирилганлиги космик станцияларни лойиҳалаш ва ясашда катта қадам ташлашга имкон берди. Биринчи планетадараро тадқиқотчи — «Венера-1» Станциясининг вазни 643,5 килограммни ташкил қилган бўлса, янги вакил «Венера-7» станцияси бундан қарийб икки баравар оғир келади.

«Венера-7» белгиланган нишон сари планетадараро кўп ойлик йўлини бошлади. Станцияга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

А. КАРИЦКИЙ,
инженер.
(ТАСС).

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ДЎСТЛИК ҚЎШИҚЛАРИ

Мана бир неча кундирки, тошкентликлар Свердлов номли концерт залида эстрада санъати усталарининг томошаларини марок билан кўрдилар. Польша, Югославия ҳамда Совет эстрада санъати усталари ўзбек саҳнасида ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Конферансье Александр Барушной таъбири билан кичик халқаро «мюзик холл» деб аталмиш бу коллективда истеъдодли ва талантли эстрада санъаткорларидан югославиялик қўшиқчилар Лилиан Петрович, Здена Вучнович, польшалик Лев Лефтеровнинг чиқишлари айниқса олқишга сазовор бўлди. Улар ижросидаги қўшиқлар орасида ўз мамлакати ҳамда Ғарбий Европа халқлари тароналари кенг ўрин эгаллаган.

Бутуниттифоқ радио ва телевидениесининг солистлари, моҳир совет санъаткорлари Тамара Лопарева, Георгий Ташкоғли ва бошқаларнинг чиқишлари ҳам мароқли, ҳаяжонли. Улар қатор эстрада ва цирк номерларини зўр маҳорат билан нозик ижро этиб, томошабинларни лол қолдирдилар.

Владимир Хелемский ўзига хос номерларни бажарди. У футбол ва хоккей ҳақидаги ҳамда олтин тўғрисидаги сатирик ҳангомаларни айтиб томошабинларни кулдириб, хушнуд қилди.

Хуллас, Тошкент саҳнасида шу кунларда берилган концерт томошалари ҳозирги замон эстрада санъати эришган ютуқларни намойиш этди ҳамда ёшлик, гўзаллик ва нафислик байрамига айланди.

Суратларда: (юқоридан) Здена Вучнович ва Лев Лефтеровлар куйламоқда.

А. Авазов фотолари.

«ЛОЛА» ҚИЗЛАРИ

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бухоро райони маданият уйи қошида ташкил этилган «Лола» халқ рақс ансамбли Венгрия Халқ республикасига қилган сафаридан қайтиб келди. Ансамбль ижодий коллективи Венгрия Халқ Республикасида рақс бўйича ўтказилган халқаро жаҳон фестивалида ғолиб чиқди. Будапештдаги бу кўрикда ансамбль ўзбек халқининг жозибадор куй ва рақсларини зўр маҳорат билан ижро этди.

Ансамбль коллективи Бухорога қайтгач, ҳисобот концертлари билан томошабинларни хушнуд қилди. «Лола»нинг М. Муродов, З. Ортиқова, Б. Нарзиева, М. Муҳаммадиева каби истеъдодли ижрочилари маҳорати томошабинларда катта таассурот қолдирди.

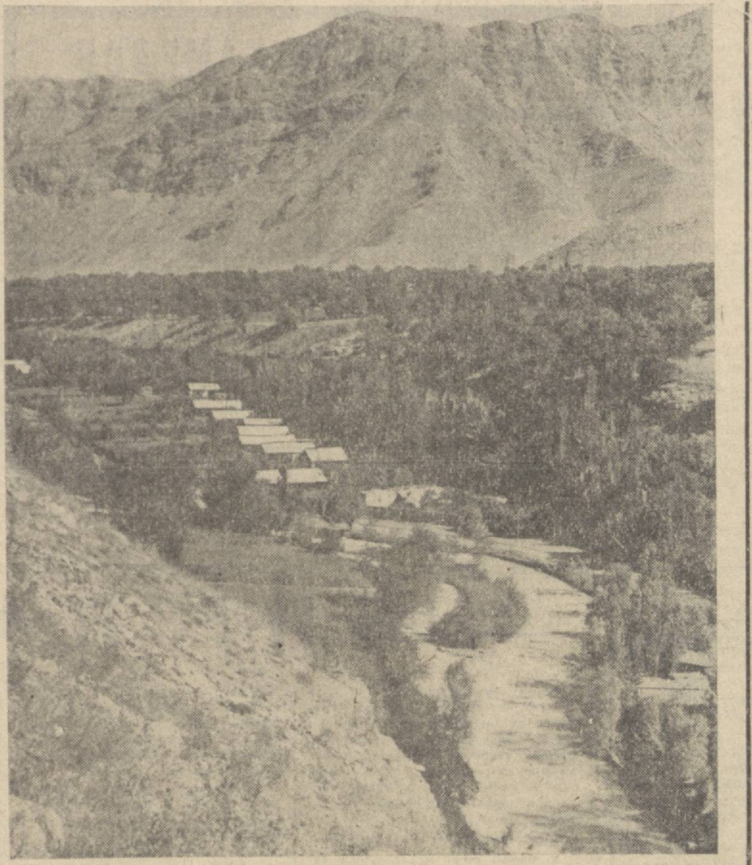

ФАРҒОНА ҚИШЛОҚЛАРИ МАНЗАРАСИ. Ф. Лутфуллаев фотоэтюди.

ТАРИХ САҲИФАЛАРИ

Икки минг йиллик тарихга эга бўлган Бухоро Ўрта Осиёнинг энг қадимий, айни вақтда навқирон шаҳарларидан бири. Ўз тарихи давомида уста меъморлар, етук донишмандлар, забардаст тарихнавислар, олимлар, шоирларни етиштирган.

«БУХОРО» НИМА ДЕГАНИ? Бу шаҳар ўз бошидан кўп воқеаларни кечирган. Тарих саҳифаларида турли номлар билан аталиб келган. X аср тарихчиси Норшоҳий «Бухоро тарихи» китобида ҳеч бир шаҳар бунчалик кўп номга эга бўлмаганини таъкидлайди. Ато Мулик Жувиний «Тарихи Жаҳонкушо» китобида бундай таъкидлайди: «Бухоро Шарқ мамлакатлари ичида... ўз даврининг буюк олимлари йиғиладиган жой бўлган. Бухоро сўзи эса «Бухор» деган сўздан келиб чиққанки, бу сўз мўғуллар тилида «илм тўпланган жой» демакдир. Уйғурлар ҳам бу сўзни «Бухор», яъни санамлар, гўзаллар макони деб атаган. Араблар Бухорони «Мадинат ус-Суфрия» («Мис шаҳар»), «Мадинат ут-Тужжор» («Савдогарлар шаҳри») деб келганлар. Аввал бу шаҳарнинг номи «Бамажкас» бўлган.

Мақсудийнинг «Аҳсан-ут-Тақолим» китобидаги «Бумажкас» ва Норшоҳийнинг «Бухоро тарихи» китобидаги «Баманжкас» ёки «Бумаскат» номлари ҳам Бухоронинг қадимги атамалари. Таниқли рус олими В. Бартольд Бухорони қадимги ҳинд тилидаги «Виҳара», эронча «Бихар» сўзларидан келиб чиққан деб ҳисоблайди. Бу терминларнинг жаъми «бухоро» сўзига яқиндир.

ҚАДИМГИ ДАРВОЗАЛАР. Шаҳар атрофи катта қўрғон девори билан ўраб олинган. Деворнинг эни 5,5 метр, баландлиги 11 метр. Шаҳар Арк, Шаҳристон ва Работ деб аталадиган уч қисмга ажралган. Шаҳристоннинг етти дарвозаси бўлиб, улар бундай номланган: «Дари Шаҳристон», «Дари Нур», «Дари Кўҳандаз», «Дарвозаи Сўғдиён».

Шаҳарнинг ташқи атрофи — Работнинг ҳам тўрт томони қалин девор билан ўралган. «Дарвозаи Талипоч», «Дарвозаи Шегирон», «Дарвозаи Самарқанд», «Дарвозаи Қоракўл» каби ўн бир дарвозаси бўлган.

НОДИР ЁДГОРЛИКЛАР. Бухоро нодир ва ноёб меъморлик ёдгорликларига бой. Уни «архитектура музей шаҳри» дейишлари бечиз эмас. Шаҳарнинг қалъа деворлари лойдан, уй, сарой ва дарвозалари ёғочдан, масжид, мадраса, мақбара миноралари пишиқ ғишт ва ганчдан, ҳовузлари мармар тошдан қурилган. IX асрдан буён халқ меъморчилигининг қадимий ёдгорликлари сақланиб келмоқда. Улар ичида энг қадимийси Арк ёки қадимий қўрғондир. У 20 метр баланд тепалик устига қурилган.

Шаҳарда 400 дан ортиқ мақбара ва минора, 390 га яқин масжид, 250 мадраса, 350 ҳовуз, 360 гузар бўлган. Шулардан Исмоил Сомоний мақбараси IX асрда, Минораи калон 1127 йилда (бўйи 47 метр), Номозгоҳ масжиди XII асрда, Улуғбек мадрасаси 1417 йилда, Мир Араб мадрасаси 1503 йилда тикланган. Лаби ҳовуз эса 42 метр узунликда ва эни 36 метр бўлиб, 1620 йилда қазилган.

Шаҳар чорраҳалари устида йирик савдо иншоотлари қурилган. Тоқи Заргаров, Тоқи Телпакфурушон ва Тоқи Саррофон XVI асрда тикланган. Тоқи Заргаронда 30 дан ортиқ заргарлик дўкони ва турли устахоналар бўлган. Бу ерда зеб-зийнат буюмлари ясалган ва сотилган.

Тоқи Телпакфурушон олти бурчак шаклда бўлиб, марказий гумбазида дарчалари бор. Илгари у Тоқи Китобфурушон деб ҳам аталган. Шу жойда китоблар сотилгувчи эди. Кейинроқ телпак, қалпоқ сотила бошлаган. Тоқи Саррофонда аксарият ҳинд саррофлари чет эл пулларини алмаштирган ва пул майдалаганлар.

...Совет ҳокимияти йилларида Бухоро мислсиз юксалган каттакон шаҳарга айланди.

М. БАҚОЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.40 — Республикада хизмат кўрсатган артист С. Пўлатов ижросида қўшиқлар, 8.25 — Эстрада концерти, 9.30 — Рубоб учун пьесалар, 9.50 — «Косонсойнинг жамоли» (тожикча), 11.15 — КПСС МК июль пленуми қарорлари — ҳаётга! «Ватанга мўл пахта ҳосили етказиб берамиз» (Суҳбат). 11.30 — И. Акбаров. Эпик поэма, 12.15 — «Наманган зарбдори», 13.30 — К. Кадинская ва Е. Кибкало куйлайди, 16.10 — Ёшлар учун музикали соат, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Рига эстрада оркестрининг концерти, 18.00 — Илмий-атеистик темаларда эшиттириш, 18.10 — И. Ҳамроев. Чанг ва оркестр учун концерт, 19.20 — Композитор Я. Шерфединов асарларидан концерт (татарча). 20.00 — «Ўзбекистан индустриальний» радиожурнали, 20.30 — Саноат ходимлари учун концерт, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт, 21.45 — КПСС XXIV съезди олдидан. Тарих фанлари кандидати, М. Искандеровнинг «Коммунизм қурилиши ва меҳнат тарбияси проблемалари» деган суҳбати, 22.30 — «Янги ёзиб олинган асарлар» Ў. Умарбеков, «Одам бўлиш қийин» (радиопьесанинг биринчи қисми), 24.00 — Лирик концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 18.25 — Программа, Рус тилида: 18.30 — «АХБОРОТ», 18.45 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади, 19.25 — Людвиг фан Бетховен. Ўзбек тилида: 20.15 — «Вернер Хольтнинг саргузаштлари» (2-серияси), 21.40 — «АХБОРОТ». 21.55 — Июль Пленуми қарорлари — ҳаётга. 22.30 — «БЎСТОН» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 13.00 — Программа, 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — «Пионерия». 13.45 — «Очилган қўриқ» (3-серияси), 15.25 — Янгиликлар, 20.00 — Программа, 20.05 — Янгиликлар, 20.15 — Концерт, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Табиат қўриқчилари, 21.30 — «Биз ишчилар синфи», 22.00 — Хоккей: «ХИМИК» (Воскресенск) — «ИК ВЕСТЕРОС» (Швеция), 00.15 — Маҳмуд Эсонбоев рақслари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 22.00 — Телефильм, 20.25 — Шаҳримиз озода ва гўзал бўлсин, 20.45 — Фильм-концерт, 21.15 — «Ун учлар» (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/VIII да Жизель, 22/VIII да Евгений Онегин, 23/VIII да Этик кийган мушук (кундузи), Севги тумори (кечқурун).

ҲАМЗА номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/VIII да Аяжонларим, 22/VIII да Алишер Навоий, 23/VIII да Парвона.

МУҚИМИЙ номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/VIII да Ажаб савдолар, 22/VIII да Паранжи сирлари, 23/VIII да Ёлғончи даркор, 24/VIII да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 ва кеч 8 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 7 да).

Беғубор эрмаклар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Уй васиқасини олган қиши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Нон, севги ва фантазия — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8, 9.40 минутда).

Халоскорлик — «МОСКВА» (кеч соат 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.40 минут ва 10 да бошланади).

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Беғубор эрмаклар — «ХИВА».

Гул ва тош — ТЕЛЬМАН номли.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ректорати, биология факультетининг партия ва касаба союз ташкилотлари доцент

Қодир Нажимович НАЖИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

ТУРЛИ МАМЛАКАТЛАРДА

КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН МАСАЛА

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Жазоир, Белоруссия ССР, Болгария, Венгрия, Конго Халқ Республикаси, Куба, Мавритания, Монголия, Польша, Руминия, Сурия, СССР, Судан, Украина ССР, Чехословакия ва Жанубий Яман вакиллари ўз ҳукуматларининг топшириғига биноан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретарига мактуб билан мурожаат қилдилар. Бу мактубда «Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кореяни бирлаштириш ва тиклаш комиссиясини тарқатиб юбориш масаласини БМТ Бош ассамблеяси XXV сессиясининг дастлабки кун тартибига алоҳида модда қилиб киритиш илтимос қилинади.

Мактубга илова қилинган тушунтириш хатида қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кореяни бирлаштириш ва тиклаш комиссияси деб аталган комиссия қонунга хилоф методлар билан ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставининг принциплари ҳамда мақсадларига тамомила зид равишда тузилган эди. Бу комиссий Кореяни тинч демократик асосда бирлаштиришдан иборат ҳаётий муҳим проблемани ҳал этишга ҳалақит бераётган асосий ғовларнинг бири бўлиб қолди. Тушунтириш хатида яна бундай дейилади: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қонунга хилоф бўлган ана шу органни маъқуллаб ва бу органнинг докладларини АҚШнинг тазйиқи билан мунтазам суратда қараб чиққани ҳолда, йигирма йилдан ортиқ вақтдан буён Кореянинг ички ишларига аралашиб келмоқда ва АҚШнинг Кореяда ўз агрессиясини ниқоблаш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг байроғидан фойдаланишига йўл қўйиб келмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Кореянинг ноҳақ парчалаб юборилганлигига чек қўйишни чиндан ҳам истар экан, ўз уставида баён этилган асосий принципларга риоя қилмоғи керак. Бу принциплар, дейилади тушунтириш хатида, халқларнинг ҳуқуқий тенглиги ва бошқа давлатнинг ички ишларига аралашмаслик ҳамда ана шу принципларга хилоф суратда мавжуд бўлган практикага хотима беришдан иборат. Бирлашган Миллатлар Ташкилотидан бундан буён бу ташкилотнинг обрўсига путур етказган ҳолда АҚШнинг агрессив планлари манфаатлари йўлида фойдаланмаслик керак. Кореянинг бирлигини тиклаш масаласи корейс халқинингина ички иши эканлигини ва бу масала мамлакатнинг вақтинча бўлиниб турган қисми ўртасида бевосита музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этилиши лозим эканлигини яна таъкидлаб ўтиш зарур.

Юқорида номлари айтиб ўтилган ҳукуматлар, деб уқтириб ўтилади ҳужжатда, ана шу комиссияни тарқатиб юбориш кўпданоқ энг зарур ва кечиктириб бўлмайдиган масала бўлиб қолганлигига астойдил аминдирлар.

ЛИВАННИНГ ЯНГИ ПРЕЗИДЕНТИ

БАЙРУТ, (ТАСС). Ливанда президент сайлови бўлиб ўтди Сулаймон Франжье Ливан республикасининг янги президенти қилиб сайланди. У, Ливан парламентида овоз бериш вақтида 50 овоз олди. Унинг рақиби Элиас Саркис 49 овоз олди. С. Франжье илгари Ливан миллий экономикаси министри лавозимида ишлар эди.

ГФР ҲАРБИЙ ДЕНГИЗ КУЧЛАРИНИНГ МАШҚЛАРИ

БОНН. (ТАСС). Вильгельмсхафен ҳарбий денгиз базасидан 17 августда Бундесвер ҳарбий денгиз кучларининг 30 дан ортиқ кемаси денгизга чиқди. «Минфлотекс-70» махфий ном билан юритилаётган ҳарбий денгиз кучларининг бу машқлари 28 августгача давом этади. Машқлар Дойче Бухт кўрфази районида ўтказилади. ДПА агентлигининг хабарида айтилишича, машқларда қатнашаётган бўлинмаларнинг асосий вазифалари мина қўйиш ва миналарни топиб олиш, шунингдек тунда кемалар карвонини қўриқлаб боришдан иборатдир.

Ханойда ижод қилаётган Жанубий вьетнамлик ҳайкалтарош Зьеп Минь Тяуни Вьетнам Демократик Республикасида ҳамма танийди. У халқ жасорати ҳақида ҳикоя қилувчи қатор асарлар яратди. Уста сўнгги йилларда Халқ Озодлик қуролли кучлари қаҳрамонлари образини яратиш билан банд. Зьеп Минь Тяу Совет Иттифоқида бир неча бор бўлган. Унинг Москва виставкасида кўрсатилган «Қаҳрамон Во Тхи Шау», «Нилуфар иси» сингари асарлари ҳаммага манзур бўлди. Суратда: ҳайкалтарош Зьеп Минь Тяу рафиқаси рассом Чан Тхи Фионг ва қизи То Ньи билан ўз ижодхонасида.

В. Соболев фотоси. (ТАСС).

«АН—22» САМОЛЁТИНИ ИЗЛАШГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 18 август. (ТАСС). ЮПИ агентлигининг Вашингтондаги мухбири хабар беришича, АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг вакили унга айтганки, Америка самолётларининг излаш ва қутқариш операциялари 18 июлда ёмон учиш шароитларида Кефлавиқ (Исландия) билан Галифакс (Янги Шотландия) ўртасидаги учиш чоғида алоқа узилиб қолган совет «АН—22» транспорт самолёти изини топиш мақсадида кўрсатилган халқаро кучғайратларининг бир қисми бўлди. Шу операциялар натижасида, деди Америка ҳарбий ҳаво кучларининг вакили, на самолётнинг парчалари на самолётнинг ичида бўлган кишилар топилди.

Дастлабки кунлардаги ёмон об-ҳаво излашни ҳамда кўришни қийинлаштирди ва баъзи қутқарув самолётларининг фалокат тахмин қилинган жойгача тезроқ бориб етишига тўсқинлик қилди. 12 август куни излаш мақсадида 101-марта училди.

ЯҚИН ШАРҚДА ЎТ ОЧИШНИ ТЎХТАТИШГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бу ерда маълум бўлишича, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Г. Ярринг ўз консультацияларини давом эттирмоқда. У кеча Бирлашган Араб Республикаси ва Иордания вакиллари билан учрашди.

ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, Бирлашган Араб Республикасининг делегати Ярринггa Миср «Яқин Шарқда тинчлик ва адолат ўрнатилиши мақсадларини амалга ошириш учун ҳаракат қилади» деб ваъда берган.

Агентлик айни вақтда диққат-эътиборни шу нарсага жалб этмоқдаки, Исроилнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги делегацияси Миср ўт очишни тўхтатиш чизиғига ракеталар келтирмоқда, деган уйдирмаларини пеш қилиб Ярринггнинг ишига ҳалақит беришга уринмоқда.

ЛОНДОН. (ТАСС). «Санди телеграф» газетаси қуйидагиларни ёзади: Исроил Яқин Шарқда ўт очишни вақтинча тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг амалга оширилишига тўсқинлик қилишга қарор берди. Газета бу фактларни ёзишда Исроил ташқи ишлар министрлиги вакилининг доктор Ярринг билан бўладиган учрашувларни «чўзишга» қарор қилинди, деган гапларига асосланмоқда.

ҲАР ТЎҒРИДА

НЎХАТ — ЧЕМПИОН

Англиялик 20 яшар Линда Хау 180 метр масофани 38 минуту 11 секундда босиб ўтди. Афтидан тезлик унчалик каттага ўхшамайди. Лекин шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, Линда нўхатни бурни билан суриб ана шу масофага биринчи бўлиб келгани учун уни мусобақа ғолиби деб тан олишди.

ЭНГ ЯХШИ БАРОМЕТР

Агар Ирландиянинг Клэр графлигидаги клубга кирган одам об-ҳавонинг қандай бўлишини билмоқчи бўлса, одатда барометр осиғлик турган девор ёнига боради. Лекин у ерда нимани кўради денг, қуйидагича ёзувни: «Эчкиларга қаранг». Гап шундаки, клубда яшовчи уч эчки ўзларини панага олиб туришган бўлса, ёмғир ёғади. Агар улар ўтлоқда яйраб юришган бўлса, демак ҳаво очиқ бўлади.

ФИЛНИ ҚАЁҚҚА ҚЎЙИШ КЕРАК

Колумбиядаги Меделлин шаҳрининг фуқароси Педро Ноэлл Корреа ана шу муаммони ҳал қилолмай боши қотиб қолди. Чунки унинг лотерея билетига энг йирик ютуқ — тирик фил чиққан эди. Лотереяни ташкил этувчи фирма филни цирк ўргатувчисидан сотиб олганди. Лотерея фирмасининг вакили келиб, ютуқни олиб келиш учун кира ҳақи талаб қилди. Педро қўшниларидан қарз олиб кира ҳақини тўлади. Филни олиб келишди. У билан Педронинг уйига полиция ҳам кириб келди. Фил учун, — деди у, — тошлардан қўтон қуриш керак, бўлмаса у қўшниларни безовта қилади. Шу орада кириб келган Ҳайвонларни ҳимоя қилиш жамиятининг вакили филни қийнамаслик кераклигини ва уни эгаси нима бериб боқаётганини тез-тез текшириб туражагини айтди. Боши қотиб қолган Педро ютуқни зоопаркка совға қилмоқчи бўлди. Лекин директор жавоб хатида «ҳозирги пайтда бунақанги йирик ҳайвонни боқиш учун қуввати етмаслигини» хабар қилди. Шўрлик Педро, филни қаёққа қўярқин?!

ЗООПАРКДАН ЧИҚҚАН «ШАҲАР ОҚСОҚОЛИ»

Бразилиянинг Сан-Пауло шаҳри районларидан бирининг аҳолиси шаҳар бошқармасига ўтаётган сайловлар пайтида бюллетенга зоопаркнинг эркатойи — Рико исмли бегемотни ёзишди. «Биз муниципалитетнинг кўпгина аъзоларига нисбатан Рико яхшироқ фаолият кўрсатади деб ҳисоблаймиз», дейишади улар. Сайлов комиссияси эса Рикoнинг саводсизлигини ҳисобга олиб, унинг номзодини рад этди.

БУРУН ҚАНЧА ТУРАДИ

Америкалик Жорж Томпсон ўз бурнини 10000 долларга баҳолади. У Европага кетаётиб ўз бурнини шунча пулга суғурта қилдирди. «Европанинг кўланса ҳидлари бурнимни ишдан чиқаради деб қўрқаман» — деди ташвишланиб Жаноб Томпсон. Гап шундаки, у виски ишлаб чиқарадиган фирмалардан бирида бош дегустатор бўлиб ишлайди. Турган гапки, бурунсиз қолиш жаноб Томпсон учун қўл-оёқсиз қолиш деган билан бароабардир.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 33-65-45. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 333347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 336142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Гулистон — 22—09.